

Յ Ո Ւ Դ Ա

(Ն Ա Դ Ս Օ Ն Ի Յ)

Ա

Քրիստոս յոգնատանջ՝ աղօթք էր անում...

Արիւն քրտինք էր ճակատից հոսում...

Մարդկան չարանենգ Նա ազգի համար

Աղօթք էր ուղղում առ երկին արդար.

Երկնային հուրը ոգևորութեան

Փայլում էր Նորա դէմքին սրբազան,

Եւ ցաւակցութեան ժպիտը բերնին՝

Կրում էր Նա իր տանջանքը վերջին.

Փշեալ պսակը ճնշում էր Նորան:

Խաչի բոլորքը կանգնած էր խուժան

Ու բերտ քրքիջով ծաղրում, ծանակում...

Եւ կոյր ամբօխը դեռ չէր հասկանում

Ո՛ւմն էր անարգում այնպէս ծաղրաբար,

Թշնամանանքով անգօր ու տկար:

Ինչ էր արել Նա? Իբրեւ ըստրկի,

Գողի, ինչու են մատնել տանջանքի?

Եւ անմըտաբար ով է լանդգնել

Աստուծոյ վերայ ձեռքը բարձրացնել?

Անարատ սիրով Նա աշխարհ մտաւ,

Ուսոյց Նա, տանջուեց և աղօթք արաւ—
 Բայց Նորա անմեղ արիւնով արգար
 Արատաւորեց իրան ողջ աշխարհ...
 Արդէն կատարուեց...

Բ

Եւ կէս գիշերին

Փայլում էր վերից աստղավառ երկին.
 Կապոյտ կամարում՝ հեղիկ ու խաղաղ
 Ահա երևաց լուսինն ոսկեշաղ,
 Երբեմն տխուր՝ ամպերի տակից
 Նա աղօտ լուսով փայլում է վերից,
 Երբեմն կրկին նո պայծառ շողով
 Լուսաւորում էր Դողգոթան գողով,
 Ցածում, միգապատ խաւարի միջից,
 Տեսանելի էր քաղաքը վերից,
 Նորա բարձունքում հսկայի նման՝
 Երևում էին խաչերը դաժան.
 Երկուսի վերայ մահապարտները
 Դեռ կախուած էին. լուսնի շողքերը
 Անհուն բարձունքից նայում էին ցած,
 Նոցա երեսին դալուկ, գունատուած:
 Բայց երրորդ խաչը թափուր էր մնացել.
 Քրիստոսին արդէն վար էին բերել
 Բարեկամները, գրել գերեզման,
 Ջերմ արցունքներով լուացել տապան:

Գ

Այն ով է գաղտնի՝ հեծկլտում, սգում
 Միջին խաչի մօտ՝ մազերը փետում?
 Ով այդ մարդը? Նորա երեսին
 Գծուած է տանջանք, տանջանք դառնագին,
 Գուցէ բուժուելու ծարաւով լցուած՝
 Հեռու երկրից է ըշտապով եկած,
 Որ Յիսուս նորա ծանր տանջանքին
 Թեթևութիւն տալ խօսքով երկնային?
 Աղերսով լցուած՝ Նա պատրաստուում էր
 Շուտով գալ, ընկնել Քրիստոսի ոտներ—
 Յանկարծ լսում է՝ թէ Նա, Որին որ
 Արքայ էր կոչում ամբոխը բոլոր,
 Որը լոյս վառեց ամբողջ աշխարհում,
 Որ բազիններին կնդրուկ չէր ծխում,
 Որ հալածում էր չարը բաց առ բաց,—
 Ահա Նա մեռաւ, ամենքից ատուած,
 Մարդկային ազգից հալածուած իսպառ,
 Մեռաւ յոգնատանջ ու բազմաչարչար!..
 Կամ գուցէ գաղտնի աշակերտ է նա,
 Որ իր Ուսուցչի սուրբ խաչի վերայ
 Յենել է գլուխը, յոգնած, դալկացած,
 Վշտերով ու ջերմ աղերսով լցուած?
 Կամ թէ չը ներուած՝ ծանր մեղքերով
 Յանցաւոր է մի, որը ըշտապով
 Եկել է այստեղ, նեղուած ու տանջուած,
 Իր ծանր մեղքը քաւելու չոքած? —
 Ոչ, Յուդան է դա!.. Այստեղ չէր եկել
 Աղօթելու Նա — երբէք աղօթել
 Չէր համարձակուիլ մեղսալից հոգով.
 Այստեղ չէր եկել նա այն փափագով,

Որպէս զի հրաժեշտ, հրաժեշտ տալ վերջին
Անմեղ Յիսուսի անշունչ դիակին.
Նա ինքն անգամ չը գիտէր բընաւ՝
Ինչո՞ւ և ինչպէս նա այստեղ եկաւ:

Դ

Երբ դատապարտուած, տանջանքի մատնուած,
Խուռն ամբոխով հո՞ծ շրջապատուած,
Իր պատժավայրն էր Քրիստոսը գնում
Ու յոգնած՝ խաչը իր ուսին տանում, —
Յուդան, թագնուած, տեսաւ տանջանքը
Ու խղճահարուած զգաց յանցանքը՝
Թէ Ո՛ւմն էր առում նա անմըտօրէն,
Թէ Որե՛ կեանքը ծախեց նենգօրէն:
Հասկացաւ Յուդան, որ արդար երկնում
Նա չի ըստանալ իր մեղքին ներում.
Եւ ըստրկական երկիւղը անզօր —
Դաժան ընկերը գործի յանցաւոր —
Դըրել էր բոյնը նորա սրտի մէջ.
Ամբողջ գիշերը տեսնում էր անվերջ,
Երեւակայում, Քրիստոսին տեսնում.
Մռալլ պատկերը նա ճիգ էր թափում
Իր հիւանդ գլխից իսպառ հեռացնել,
Զուր աշխատում էր անվրդով ննջել,
Որ ամենայն բան բնաւ մոռանայ,
Գիշերը հանդարտ նա հանգստանայ.
Բայց հէնց փակում էր նա իր աչքերը —
Նորա առաջ էր ահեղ պատկերը! —

Ե

Ահա՛ նա, հիւժուած, մաշուած տանջանքից
 Սուրբ ճշմարտութեան Առաքեալն անբիծ!
 Յոգնատանջ, մատնուած արհամարհանքի
 Ու խաչուած ձեռքով կատղած խուժանի
 Աստուանէն է, Որին կոյր ու կաշառուած
 Դատաւորներէց մահ էր վճռուած.
 Ահա՛ նա, ահա!.. Հեզիկ աչքերում
 Լուռ կշտամբամբ է անբարբառ փայլում.
 Սիրոյ պսակը, փշեայ պսակը,
 Ծակում, խոցում է Փրկչի ճակատը.
 Նորա բարկացած շրթունքից, կարծես,
 Դատաւիճիւ է հնչում խստապէս...

«Հեռո՛ւ, անարատ, գուռ տեսիլ արդար!
 Հեռու, մի՛ տանջիր սիրտս ցաւազար!..
 Թո՛ղ գոնէ մի ժամ, գոնէ մի վայրկեան :
 Չ'ապրեմ... չը լիշեմ... մոռնամ ամեն բան...
 Նայի՛ր—մատնիչդ ոտներիդ տակին.
 Աղի արցունք է թափում դառնագին...
 Օ, ներիր!.. սիրտս քո մի հայեացքից
 Կտրատուում է, ա՛հ... հեռացիր ինձնից!..
 Տես—ես պատրաստ եմ լուանալ իսպառ
 Իմ արցունքներով նենգ համբոյրս չար...
 Օ, թո՛ղ անցածը բնաւ մոռանամ,
 Աղօթքով հոգուս թեթևութիւն տամ:
 Դու Աստուած ես... Դու կարող ես ներել!..

Իսկ ես? գիտէի արդեօք կարեկցել?
 Ոչ, էլ չեմ կարող յանցանքս քաւել!»

2

Արդեօք ուր փախչի մռայլ մտքերից?
 Արդեօք ուր փախչի, ազատուի պատժից?
 Կուրծքը յոգնած է, իսկ խելքը տկար,
 Հոգին յուզուած է, տանջուած չարաչար:
 Եւ գիշերալին անդորրութեան մէջ՝
 Արձանի նման՝ կանգնած է անվերջ
 Անշարժ ու անխօս նոյն ուրուականը —
 Մեղադրութեան լուռ գրաւականը...
 Իսկ այստեղ, շուրջը, պայծառ լուսնեակով,
 Սիրախորժ գարնան հրապուր շնչելով,
 Աշխարհի վերայ գիշերը փռուեց,
 Եւ իւր մտախոհ փայլը տարածեց:
 Թափանցիկ մէգում Կեդրոնն արծաթէ
 Ընկղմուած, սուզուած՝ հանգիստ քնած է...

է

Փախի՛ր, մատնիչ, փախի՛ր մարդկանցից.
 Սակայն իմացի՛ր, որ քո մեղսալից
 Հոգին ոչ մի տեղ հանգիստ չի գտնիլ!
 Ուր էլ որ լինիս, բնաւ չի թողնիլ
 Քեզ երբէք մենակ քո ուրուականը —
 Մեղադրութեան լուռ գրաւականը:
 Փախի՛ր այդ խաչից սուրբ, անապական.
 Դու համբոյրներով մի պղծի՛ր նորան —
 Նա անարատ է, անբիծ և օրհնուած
 Դառն տանջանքով Բրիստոսի խաչուած!..

.

Եւ նա փախչում էր!..

.....

Ը

Կէս Հորիզոնը

Ալ բոցը գրկեց. լեռնոտ Կեդրոնը
 Փայլի ալիքով շառագունուեցաւ,
 Բլուրների ետեւ ահա բարձրացաւ
 Ոսկէ պըսակով արևը պայծառ,
 Ամեն ինչ զարթնեց... անտառը դալար,
 Դաշտերի գոռոզ այդ հսկան հպարտ,
 Շարժում է ճիւղերն, խշշում տներնդհատ.
 Եւ նորա խորքում առուն է հոսում
 Արծաթ-ջրերով, անվերջ կարկաջում...
 Անտառում, ուր միշտ մշուշ է, խաւար,
 Ուր չի թափանցում արևը պայծառ,
 Մռայլ դիակ է օրօրում կախուած.
 Եւ կաղամախը վերևից սփռած
 Իր կենդանարար զմրուխտ հովանին,
 Բարեկամի պէս՝ գրկել է այն դին:
 Մեռաւ նենգ Յուդան... նա չը դիմացաւ
 Խուլ տանջանքների կըրակին. մեռաւ,
 Առանց հաշտութեան արտասուքների,
 Առանց զղջումի, ցանկութիւնների:
 Բայց մինչև նորա վերջին վայրկեանը
 Միշտ օրհասական այն ուրուականը
 Յանդիմանութեամբ նորա առաջին
 Լուռ յայտնում էր գիշերը մթին:

Նոյն դատավճիռն ահեղ ու դաժան,
Կարծես, հնչում էր բերնից սրբազան,
Նորա արիւնոտ ճակատին լողնած
Տանջանքի փշեալ պսակ էր դրած!

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆՑ.

